

Hodnocení projektu „Ovoce a zelenina do škol“ za školní rok 2015/2016

Hodnocení projektu „Ovoce a zelenina do škol“ proběhlo formou dotazníkového šetření od 27. 4. do 10. 5. 2015. Z počtu 3741 základních škol, zapojených do projektu, jich na hodnocení spolupracovalo **87,9 %**. Dotazník také vyplnilo všech 16 dodavatelů zúčastněných v projektu.

Organizace a realizace projektu Ovoce a zelenina do škol na školách

- V 60 % škol byl za **projekt odpovědnou osobou** pedagogický pracovník (popř. více pracovníků), v 36,6 % jiný než pedagogický pracovník (popř. více pracovníků) a ve 3,4 % odpovědnost sdíleli zástupci pedagogických i ostatních profesí.
- **Školy ve velkých sídlech** s více než 50 tisíci obyvateli si do pozice odpovědné osoby volily pedagogického pracovníka nejméně často a školy v sídlech s maximálně do 10 tisíc obyvatel naopak nejčastěji. Obdobně platí, že **školy s menším počtem žáků** si do pozice odpovědné osoby za projekt volily pedagogického pracovníka častěji než školy s vyšším počtem žáků. Co se rozdělení **dle krajů** týče, v Praze byl podíl škol s pedagogickým pracovníkem jako odpovědnou osobou nejnižší a v Pardubickém kraji nejvyšší.
- Zdaleka nejčastější situací v tomto školním roce (jakož i v předešlých) bylo, že se ovoce a zelenina **rozdávala o přestávkách mezi vyučovacími hodinami**, a sice **ve třídách**, kde probíhá vyučování.
- Téměř ve třech pětinach škol žákům **ovoce a zeleninu ve školním roce 2015/16 rozdával pedagogický pracovník** (59,1 %), ve dvou pětinach škol jím pak byl zaměstnanec v jině

oblasti (40,2 %). V 6,6 % škol pak ovoce a zeleninu rozdávali (též) vybraní žáci 1. stupně a v 1,4 % škol žáci 2. stupně. V 6,2 % škol se žáci obsloužili sami (tj. vyzvedli si ovoce a zeleninu z určeného místa či automatu) a jen 0,2 % škol uvedly, že ovoce a zeleninu rozdávali rodiče či jiná externí osoba.

- Ve školách, kde byl **odpovědnou osobou** za projekt pedagogický pracovník, nastávala oproti školám, ve kterých za projekt odpovídal někdo jiný, častěji situace, že také pedagogický pracovník ovoce a zeleninu rozdával. Obdobně ve školách, ve kterých byl za projekt odpovědný zaměstnanec působící v jiné než pedagogické oblasti, nastávala oproti školám, ve kterých za projekt odpovídal pedagogický pracovník, častěji situace, že ovoce a zeleninu rozdával zaměstnanec v jiné než pedagogické oblasti. Ve školách, ve kterých byl za projekt odpovědný jiný než pedagogický pracovník, se také častěji stávalo, že si někdy žáci ovoce či zeleninu vyzvedli sami z určeného místa či z automatu. Pedagogický personál byl také častěji zapojen do rozdávání ovoce a zeleniny ve školách **v menších sídlech a s menším počtem žáků v projektu**, ale také ve školách určených **výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami**. Naopak ve školách **ve větších sídlech a s vyšším počtem žáků v projektu, resp. ve školách běžných** častěji nastávalo, že si žáci ovoce a zeleninu sami vyzvedli.

- Co se týče **doprovodných aktivit**, nejčastější bylo, že školy přistoupily k rozvinutí tématu ovoce a zeleniny ve výuce (uvedlo tak 88,6 % škol) a že realizovaly projekty v rámci environmentální výchovy (41 %), popř. školní projektové dny (36,6 %) a že pěstovaly ovoce a zeleninu na školním pozemku (33,3 %). Ostatní doprovodné aktivity uvedla čtvrtina a méně škol.

- Mezi školami **s maximálně 50 žáky** v projektu byl nejvyšší podíl těch, které uvedly, že realizovaly příslušně zaměřené **školní projektové dny** a že **pěstovaly ovoce a zeleninu** na školním pozemku. **Osvětové přednášky a programy** naopak v největší míře realizovaly školy s více než 200 žáky a se snižujícím se počtem žáků ve škole se tento podíl snižuje. Také **projekty v rámci environmentální výchovy** měly tendenci realizovat spíše školy s více žáky, tj. se 101–200 žáky a s více než 200 žáky v projektu, než školy s menším počtem žáků v projektu.

- **Mezi školami běžnými a školami určenými výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** byl shledán statisticky významný rozdíl v podílu uvedení, že realizovaly **školní projektové dny** se zaměřením na šíření informací o ovoci a zelenině a významu jejich konzumace a že **pěstovaly ovoce a zeleninu** na školním pozemku. Obojí

realizoval vyšší podíl škol určených výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami než škol běžných.

- Mezi školami, ve kterých byl **za projekt odpovědný pedagogický pracovník**, bylo oproti školám, ve kterých byl odpovědnou osobou zaměstnanec v jiné oblasti, vyšší podíl těch, které **rozvinuly téma ovoce a zeleniny ve výuce**, realizovaly **školní projektové dny** se zaměřením na šíření informací o ovoci a zelenině a významu jejich konzumace a které pořádaly **soutěže** s využitím tematiky ovoce a zeleniny.
- Mezi školami **zapojenými do sítě Škol podporujících zdraví** byl oproti školám v této síti nezapojeným vyšší podíl těch, které pořádaly **školní projektové dny** se zaměřením na šíření informací o ovoci a zelenině a významu jejich konzumace, **projekty environmentální výchovy, soutěže** s využitím tematiky ovoce a zeleniny a **osvětové přednášky a programy** realizované externími odborníky zaměřené na zdraví, výživu, bezpečné zpracování a konzumaci ovoce a zeleniny atd., které pořádaly **návštěvy a exkurze** do podniků, závodů a farem zaměřených na pěstování a zpracování ovoce a zeleniny a které se zapojily do nějakého **celostátního projektu**. Mezi školami do této sítě **nezapojenými** byl zase o něco vyšší podíl těch, které **rozvinuly téma ovoce a zeleniny ve výuce**.
- **Školní jídelnu** měli dle odpovědí v tomto šetření k dispozici žáci na 87,2 % škol zapojených do projektu Ovoce a zelenina do škol. Oproti tomu **školní bufet či kantýna** byly žákům k dispozici na 21 % těchto škol a **automatem** (kromě projektového) disponovalo pouze 12,7 % škol v projektu.
- Zatímco 92,8 % škol, které měly školní jídelnu, uvedlo, že žákům tato jídelna **nabízela mj. ovoce a zeleninu**, ve školní kantýně či bufetu byly ovoce a zelenina nabízeny jen ve 40,5 % škol, které školní bufet či kantýnu mají, a v automatu v 9,5 % škol, které nějakým automatem disponují (vyjma automatů, ve kterých se rozdává ovoce a zelenina v rámci Ovoce a zelenina do škol).
- **Oproti minulému školnímu roku** nedošlo v organizaci a realizaci projektu Ovoce a zelenina do škol, jak ji sleduje tato kapitola, k výraznějším změnám (díleč méně významné rozdíly viz jednotlivé části této kapitoly).

Spolupráce s dodavatelem ovoce a zeleniny

- Na jednoho žáka za jeden měsíc ve školním roce 2015/16 připadaly **3,3 porce ovoce a zeleniny**, což je shodné se školním rokem 2014/15.

Ve školním roce 2015/16 uvedli tři z 16 dodavatelů, že doručují **do všech škol ovoce a zeleninu ve stejných intervalech**. Všichni ostatní dodavatelé uvedli, že záleželo na dohodě s tou kterou školou. Kromě toho jedna firma navíc uvedla, že měla „se školou připravený předem připravený a vzájemně odsouhlasený harmonogram závozů 2x do měsíce“, jiné dvě firmy navíc uvedly, že záleželo na vzdálenosti školy, další dvě firmy uvedly, že záleželo na počtu žáků v projektu, jedna firma též uvedla, že záleželo na kapacitě automatu, a jiná firma uvedla, že záleželo též na dopravní situaci při distribuci.

- Ve školních rocích 2012/13, 2013/14 a 2014/15 postupně stoupal podíl dodavatelů, kteří dodávali všem školám, které mají na starost, ovoce a zeleninu **ve stejných intervalech** (z 26,7 % na 53,3 %). Ve školním roce 2015/16 však prudce klesl na pětinu (18,8 %) a naopak se o poznání zvýšil podíl dodavatelů, kteří přistupovali k osobní dohodě se školou (z 53,3 % ve školním roce 2014/15 na 81,2 % ve školním roce 2015/16) a kteří zohledňovali vzdálenost školy (z 6,7 % na 12,5 %).

- Jeden žák v projektu Ovoce a zelenina do škol dostal v březnu 2016 **v jedné dávce v průměru 390 gramů ovoce či zeleniny**. Nejnižší hmotnost přitom byla 120 gramů, nejvyšší 920 gramů. Oproti březnu 2015 se **průměrná hmotnost jedné dávky** za všechny dodavatele zvýšila, nicméně v březnu 2011, 2012 a 2013 byla ještě vyšší.

- Více než polovina škol (54,4 %) uvedla, že považuje za **optimální frekvenci dodávek** ovoce a zeleniny **čtyřikrát** za měsíc, další třetina (33,5 %) uvedla frekvenci **dvakrát** měsíčně, celkem 8,3 % škol by uvítalo **vyšší frekvenci než čtyřikrát** měsíčně, 2,7 % uvedlo frekvenci **tříkrát** za měsíc a 1 % **jednou** za měsíc. **Z různých krajů** požadovaly celkově nejvyšší frekvenci dodávek školy v kraji Ústeckém a na Vysočině (průměr se blíží názoru, že by dodávky měly být čtyřikrát měsíčně) a naopak v průměru nejnižší frekvenci uváděly školy v kraji Moravskoslezském a Olomouckém (průměr se však i tak blíží frekvenci třikrát měsíčně).

- Ve školním roce 2015/16 bylo 34,7 % všemi dodavateli doručených porcí **původem z ČR**, 59,7 % **z jiných států EU** a 5,9 % **z ostatních zemí**. Jako v minulém školním roce, i v tomto

školním roce se v podílu produktů původem z ČR mezi sebou dodavatelé značně lišili (od 14,3 % do 70,9 %).

- Srovnáme-li celkové **rozložení porcí dle jejich geografického původu** ve školních rocích 2012/2013 až 2015/16, pak můžeme konstatovat, že se letos zvýšil podíl porcí ovoce a zeleniny původem z ČR na úkor jiných zemí EU a v průběhu času se též mírně snižuje podíl ovoce a zeleniny původem ze zemí mimo EU.

- Ve školním roce 2013/14 bylo 26,1 % všemi dodavateli doručených porcí **původem z ČR**, 67,8 % z **jiných států EU** a 6,1 % z **ostatních zemí**. Jako v minulém školním roce, i v tomto školním roce se v podílu produktů původem z ČR mezi sebou dodavatelé značně lišili (od 10,9 % do 70,2 %).

- Srovnáme-li celkové rozložení porcí dle jejich geografického původu ve školních letech 2012/2013, 2013/2014 a 2014/2015, pak můžeme konstatovat, že se letos snížil podíl porcí ovoce a zeleniny původem z ČR na úkor jiných zemí EU a v průběhu času se též mírně snižuje podíl ovoce a zeleniny z jiných států než států EU.

- **Ve školním roce 2015/2016** byly (stejně jako v předešlých školních rocích) **celkově nejčastěji** do škol doručovány jablka (tvořily 25,3 % z celkového počtu doručených porcí) a ovocné či zeleninové šťávy (12,5 %). **Poměrně často** doručované byly též hrušky (včetně nashi) (10 %) a mandarinky (včetně mandor) (8,9 %). Více než 5% podílu dosáhly též pomeranče (6,6 %) a rajčata, včetně cherry (5,2 %). **Naopak** melouny, okurky a pomelo netvořily ani jednu desetinu procenta z celkového počtu doručených porcí.

- Ve školním roce 2015/16 byl podíl škol, které nemohly nikdy **ovlivnit, jaké druhy ovoce a/či zeleniny jim dodavatel doručí**, 73,7 %, občas bylo do výběru zapojeno 12,2 % škol, většinou 9,9 % a vždy 4,2 % škol (podíly bez zohlednění škol, které neuměly odpovědět). Přitom **školy v sídlech s maximálně 5 tisíci obyvateli** uvedly, že měly příležitost vybrat si z více druhů ovoce a zeleniny, kterou jim dodavatel doručí, ze všech sledovaných kategorií **nejméně často** (jen 23,4 % škol si mohlo alespoň občas vybrat, z čehož 10,9 % uvedlo, že se tak dělo pouze občas, 8,7 % většinou a jen 3,8 % vždy). Naopak **nejčastěji** byly do výběru zapojovány školy v obcích s více než 50 tisíci obyvateli. Také lze konstatovat, že čím měla škola více **žáků zapojených do projektu**, tím klesal podíl škol, které si **nikdy nemohly vybrat z více druhů ovoce či zeleniny**.

- Mezi školami, ve kterých byl **za projekt odpovědný** zaměstnanec **v jiné než pedagogické oblasti**, byl vyšší podíl škol, které si mohly ovoce a zeleninu alespoň občas vybírat (29,8 %) než mezi školami, ve kterých byl za projekt odpovědný **pedagogický pracovník** (24,3 %).
- Ve školních rocích 2010/11 až 2014/15 docházelo k postupnému **nárůstu podílu škol, které si mohly ovoce a zeleninu (alespoň občas) vybrat**, mezi školními roky 2014/15 a 2015/16 pak zůstal podíl takových škol **stejný**.
- Ve školním roce 2015/16, stejně jako v těch předešlých, byly častou formou, v jaké žáci dostávali ovoce a zeleninu, **samostatné celé kusy ovoce či zeleniny a zabalené celé kusy ovoce či zeleniny**. Formou, ve které ovoce a zeleninu školám dodávaly všechny firmy, byla **pitíčka**, ta ovšem dodávalo jedenáct firem jen občas, tři v polovině případů, jen jedna většinou a jen jedna firma vždy. Zároveň pouze čtyři firmy školám nikdy nedodávaly **zabalené celé kusy** ovoce a zeleniny do kelímku, ve vaničce či v pytlíku, přičemž šest tak činilo občas, jedna firma v polovině případů, čtyři většinou a jedna firma vždy. Přitom firmy, které nedodávaly samostatné celé kusy vždy či většinou, zpravidla vždy či většinou dodávaly zabalené celé kusy ovoce a zeleniny. Jinou formu uvedly čtyři firmy, které uvedly, že ji využívaly jen občas.
- Ve školním roce 2015/16 bylo celkem pět firem z šestnácti (31,2 %), které dodávaly školám též plody **z vlastní zemědělské produkce**, zatímco ve školním roce 2014/15 jich bylo 26,7 % a ve školním roce 2013/14 polovina. Oproti minulému školnímu roku narostl podíl firem, které školám dodávaly **konvenční** produkci a také těch, kteří ji školám doručovaly výhradně a to zejména na úkor integrované produkce. Míra doručování **bioprodukce** zůstává v čase stabilní.
- Zaměříme-li se na školy, které uvedly nějaké hodnocení spokojenosti s dodavatelem, pak **celkově s dodavatelem** jich bylo (určitě či spíše) spokojených 97,6 %; **s formou**, v jaké jsou produkty dodávány, bylo spokojených 97,5 % škol a **s kvalitou** 98,6 % škol. Jedná se o trochu lepší výsledek než v minulém školním roce a obecně má spokojenost škol s dodavatelem již od roku 2010/11 tendenci stoupat. Nejlepší hodnocení celkové spokojenosti s dodavatelem podaly ve školním roce 2015/16 školy v kraji Olomouckém, kvalitu a formu dodávaného ovoce a zeleniny hodnotily však lépe školy v kraji Zlínském. Nejhorší celkové hodnocení i hodnocení kvality dodávaného ovoce a zeleniny pak podaly

školy v Praze, nejhorší hodnocení formy dodávaného ovoce a zeleniny uvedly školy v kraji Ústeckém.

- Pokud se jedná o otázku, **zda doručovat více ovoce a zeleniny původem z ČR** na úkor rozmanitosti druhů, **zachovat stávající stav**, nebo naopak **zvýšit rozmanitost** na úkor českého původu ovoce a zeleniny, pak ve školním roce 2015/16 i 2014/15 převládal názor, že by se měl zvýšit podíl ovoce a zeleniny původem z ČR na úkor pestrosti, nad názorem, že by naopak měla být zvýšena pestrost ovoce a zeleniny na úkor jejího českého původu. Ve školním roce 2015/16 však již o něco méně výrazně.
- Spolu **se stoupajícím počtem žáků v projektu** stoupá podíl škol, které by **žádnou změnu nedělaly** (z 31,7 % až po 43,4 %) a naopak klesá podíl škol, které požadují **mírné či výrazné navýšení produktů z ČR na úkor rozmanitosti** (z 55,8 % na 43,9 %). V podílu škol, které naopak požadují mírné či výrazné navýšení rozmanitosti produktů na úkor jejich původu, se jednotlivé kategorie škol dle počtu žáků v projektu téměř neliší.
- Pokud se jedná o **doprovodné aktivity nabízené dodavatelem**, mezi firmami **nejčastěji nabízená** doprovodná opatření ve školním roce 2015/16 patří **ochutnávky ovoce a zeleniny**, zejména ty organizované personálem školy (jen čtyři firmy je nenabízely a naopak pět firem je nabídlo všem školám), ale též ochutnávky bez výpomoci personálu školy (opět jen čtyři firmy je nenabízely a čtyři firmy je nabídly všem školám). Patří sem **i informační kampaně**, které šest firem vůbec nenabízelo, zato však osm jich je nabízelo všem školám. Naopak **nejméně nabízenou doprovodnou aktivitou** bylo **vybavení pro školní pozemky** – jedenáct firem toto vybavení nenabízelo žádné škole a jen dvě firmy jej nabízely všem školám, kterým dodávají ovoce a zeleninu. Méně častými doprovodnými opatřeními nabízenými dodavateli školám byly také exkurze do podniků a odborné přednášky. Celkově lze konstatovat, že ze všech 16 firem pouze jedna nenabídla školám žádnou doprovodnou aktivitu.
- Celkem 58,3 % škol uvedlo, že **využilo nějakou doprovodnou aktivitu nabídnutou dodavatelem**. Doprovodná opatření od dodavatele měly možnost využít a využily **v největší míře školy v kraji Moravskoslezském** (uvedlo tak 70,6 % škol) a naopak **v nejmenší míře školy v kraji Libereckém** (40 %). Přitom školy **s veřejným zřizovatelem** měly možnost využít a využily doprovodných opatření od dodavatele ve vyšší míře (58,7 %) než školy

s neveřejným zřizovatelem (45 %). Také je možné konstatovat, že **školy běžné** měly možnost využít a využily doprovodných opatření od dodavatele v o něco vyšší míře (58,8 %) než školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (51,6 %).

- Ze škol, které alespoň jednu doprovodnou aktivitu od dodavatele využily, jich 63,8 % uvedlo, že využilo **informační kampaň** (např. tvorbu vzdělávacích materiálů) na téma ovoce a zelenina, zdravé stravování či životní prostředí apod. Přitom ze škol, které tuto aktivitu využily, jich 45,1 % byla určitě spokojená, další 45,4 % byly spíše spokojené, 6,4 % spíše nespokojené a 3 % určitě nespokojené.

- Ještě častěji využívané byly **ochutnávky (produktů z) ovoce a zeleniny** – uvedlo je celkem 86,3 % škol, které nějaké doprovodné aktivity od dodavatele využily. Celkem 46,5 % škol uvedlo jejich realizaci dodavatelem **bez výpomoci školního personálu** a 69 % škol pak jejich organizaci dodavatelem **s výpomocí školního personálu** (29,9 % škol tedy uvedlo jak ochutnávku s výpomocí, tak i bez výpomoci školního personálu). S ochutnávkami realizovanými bez výpomoci školy bylo 62 % škol, které je využily, určitě spokojená, 20,4 % spíše spokojených, 7,9 % spíše nespokojených a 9,8 % určitě nespokojených. S ochutnávkami realizovanými s výpomocí školního personálu bylo pak 64 % škol určitě spokojených, 25,6 % spíše spokojených, 4,6 % spíše nespokojených a 5,8 % určitě nespokojených.

- **Další doprovodné aktivity** nabízené dodavatelem již uvedla méně než polovina škol, ve kterých byla nějaká doprovodná aktivita od dodavatele realizována.

- Pomineme-li „jiná“ opatření, kterážto možnost odpovědi zahrnovala různé druhy aktivit, **největší spokojenost vyjádřily školy s ochutnávkami ovoce a zeleniny organizovanými i neorganizovanými školou**. Nejmenší spokojenost pak školy vyjádřily s exkurzemi.

- Oproti minulému školnímu roku výrazně narostl ve školním roce 2015/16 podíl škol, které využily alespoň jednu doprovodnou aktivitu nabídnutou dodavatelem (z 34,3 % na 58,3 %).

- Oproti školnímu roku 2014/15 se **dle výpovědí dodavatelů** ve školním roce 2015/16 výrazně zvýšila nabídka realizace **ochutnávek ze strany dodavatelů** (ať již s výpomocí školy, nebo bez). Nárůst však zaznamenaly též **soutěže a jiná doprovodná opatření**, než jaká byla uvedena v nabídce. Naopak se snížil podíl dodavatelů, kteří školám nabízeli **vybavení pro školní pozemky**, a mírný pokles zaznamenalo též nabízení **exkurzí do podniků**. V souladu

s tímto zjištěním byl **dle výpovědí škol** ve školním roce 2015/16 oproti předchozímu školnímu roku zaznamenán poměrně **výrazný nárůst podílu škol využívajících ochutnávek**, a to zejména organizovaných školou; nárůst však zaznamenaly též soutěže. Naopak poklesl podíl škol využívajících informační kampaně, které letos dodavatelé nabízeli častěji pouze menšině škol.

- Ve srovnání s minulým školním rokem se s výjimkou ochutnávek (s i bez výpomoci školy) **spokojenost škol s doprovodnými opatřeními** buď nezměnila (u soutěží a nabídky vybavení pro školní pozemky), nebo o něco poklesla (v případě exkurzí, odborných přednášek, informační kampaně a jiných opatření, než byla uvedena v nabídce).
- Zpráva také uvádí **porovnání míry využití různých doprovodných opatření od dodavatele a hodnocení spokojenosti s jejich realizací** mezi školami v různých krajích, v různě lidnatých sídlech, s různým počtem žáků v projektu, s veřejným a neveřejným zřizovatelem a mezi školami běžnými a školami určenými výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Uvádí též porovnání situace ve školách, ve kterých byl ve školním roce 2015/16 za projekt odpovědný pedagogický pracovník, se školami, ve kterých za projekt odpovídal někdo jiný; a dále mezi školami zapojenými a nezapojenými v síti Škol podporujících zdraví.

Informovanost a zdroje informací k projektu Ovoce a zelenina do škol

- Jednoznačně **nejznámějším a nejpoužívanějším zdrojem informací** k projektu Ovoce a zelenina do škol byly ve školním roce 2015/16 webové stránky www.ovocedoskol.szif.cz. Dalším často užívaným zdrojem bylo CD „Všecky švestky mají pecky“ s omalovacími listy, nicméně známější než toto CD byly webové stránky www.bezpecnostpotravin.cz.
- **S rostoucí velikostí sídla** školy ve sledovaných kategoriích má podíl škol, které využívaly CD "Všecky švestky mají pecky", tendenci klesat (od 31,4 % do 17,3 %). Zároveň byla vysledována tendence, že s rostoucí velikostí sídla školy stoupá podíl škol, které tento zdroj vůbec neznaly (od 36 % do 51 %). **Webové stránky www.ovocedoskol.szif.cz** používá relativně vyšší podíl škol v obcích s maximálně 5 tisíci obyvateli a s 5–10 tisíci obyvateli (75,1 %, resp. 75,3 %) a nejmenší podíl škol v obcích s 10–20 tisíci obyvateli (67,4 %).

- Co se týče kritéria **počtu žáků v projektu**, čím více měla škola žáků zapojených do projektu (což souvisí s velikostí školy), tím stoupal podíl škol, které znaly a používaly oficiální portál EU (od 2,5 % škol s maximálně 50 žáky v projektu do 5,6 % škol s více než 200 žáky v projektu). Pokud se jedná o CD "Všecky švestky mají pecky", s rostoucím počtem žáků v projektu v jednotlivých kategoriích klesá podíl škol, které CD "Všecky švestky mají pecky" využívaly. V kategorii škol s maximálně 50 žáky je také nejnižší podíl škol, které toto CD vůbec neznaly (28,7 %).
- Školy **s veřejným a neveřejným zřizovatelem** se statisticky významně lišily v míře obeznámenosti s webovými stránkami www.ovocedoskol.szif.cz, www.viscojis.cz, www.bezpecnostpotravin.cz a s CD „Všecky švestky mají pecky“. Školy s veřejným zřizovatelem byly s těmito zdroji obeznámenější a zpravidla je také více využívaly.
- Školy určené **výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** a školy běžné se statisticky významně lišily v míře obeznámenosti s webovými stránkami www.viscojis.cz a s CD „Všecky švestky mají pecky“. Jako obeznámenější se s těmito zdroji cítí být školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, které také tyto zdroje více využívaly.
- Školy s odpovědnou osobou v roli pedagogického pracovníka byly s CD "Všecky švestky mají pecky" obeznámenější a vyšší podíl jich je využíval, než jak tomu bylo mezi školami s jinou odpovědnou osobou.
- Školy **zapojené do sítě Škol podporujících zdraví** byly s webovými stránkami www.ovocedoskol.szif.cz, s portálem **5 klíčů k bezpečnému stravování, hlavním portálem EU** a portálem **EU o veřejném zdraví** obeznámenější a také tyto zdroje více využívaly, než školy, které do této sítě zapojené nebyly. Naopak školy nezapojené do sítě Škol podporujících zdraví byly zase obeznámenější a ve větší míře využívaly CD „Všecky švestky mají pecky“.
- **Oproti minulému školnímu roku** nebyly v odpovědích škol zaznamenány výrazné rozdíly, přestože mírně stoupl podíl škol využívajících webové stránky www.ovocedoskol.szif.cz a naopak mírně poklesl podíl škol využívajících CD „Všecky švestky mají pecky“ a webové stránky www.bezpecnostpotravin.cz.
- Správnou odpověď na otázku, **kolikrát za den by měl člověk dle odborných doporučení**

sníst porci ovoce či zeleniny, tedy „5krát denně“, uvedlo 30,8 % ředitelů škol (příp. jiných zástupců škol v tomto šetření). Dalších 43 % jich uvedlo odpověď 3krát denně, 23,6 % škol uvedlo odpověď 1krát denně a devět jich uvedlo odpověď 7krát denně (0,3 %). Zbýlých 2,5 % ředitelů škol nebylo s tímto doporučením obeznámeno.

- Pokud jde o dělení **dle počtu žáků v projektu**, správnou odpověď, tj. pětkrát denně, uvedl **nejvyšší podíl škol** v kategorii škol s maximálně 50 žáky v projektu (33,1 %) a dále s 51–100 žáků v projektu (32,1 %). **V ostatních dvou kategoriích** tento podíl činí 28, 8 % (u škol se 101–200 žáky), resp. 29 % (u škol s více než 200 žáky). Celkově lze říci, že ve všech kategoriích dle počtu žáků v projektu **převládal názor**, že by se ovoce a zelenina měly konzumovat třikrát denně (uvedlo tak v jednotlivých kategoriích 40,9 – 45,7 % škol).

- **Oproti minulému školnímu roku se podíl správných odpovědí (5krát denně) zvýšil o necelé procento** (z 29,9 % na 30,8 %). Ve školním roce 2011/12 bylo přitom správných odpovědí jen 18,3 % a ve školním roce 2010/11 ještě méně - 15,4 %. Lze tedy říci, že obeznámenost s tímto doporučením má tendenci stoupat, přestože v posledních třech letech je srovnatelná.

- **Do sítě Škol podporujících zdraví** bylo ve školním roce 2014/15 zapojeno 16 % škol, které se účastnily projektu Ovoce a zelenina do škol.

- Co se dělení dle lidnatosti sídla týče, ze škol v projektu Ovoce a zelenina do škol byl do sítě Škol podporujících zdraví **zapojen nejvyšší podíl škol** v sídlech s 20–50 tisíci obyvateli (20,4 %) a s více než 50 tisíci obyvateli (18,9 %). V kategoriích škol s menším počtem žáků v projektu se tento podíl pohybuje od 14,4 % do 15,9 %. Pokud jde o rozdíly mezi školami s různě vysokým počtem žáků v projektu, do sítě Škol podporujících zdraví byl zapojen **nejvyšší podíl škol s více než 200 žáky v projektu** (22,1 %) a spolu s klesajícím počtem žáků v projektu v jednotlivých kategoriích pak tento podíl klesá až na 11,8 % ve školách s maximálně 50 žáky v projektu.

- Mezi školami, kde byl za projekt odpovědný **pedagogický pracovník** (tj. ředitel, jeho zástupce, učitel apod.), byl menší podíl škol zapojených do sítě Škol podporujících zdraví (14,8 %) než mezi školami, kde byl za projekt odpovědný někdo jiný (18,1 %).

- Podíl škol zapojených do sítě Škol podporujících zdraví byl **ve sledovaných školních rocích** téměř totožný (tj. cca 15–16 %).

Spolupráce s rodiči, vliv rodinného zázemí

- Nejčastějším způsobem, jakým byli o projektu Ovoce a zelenina do škol v tomto školním roce informováni či do tohoto projektu zapojeni rodiče, bylo **předání základních organizačních informací** k projektu (79,8 %) a **zveřejnění informací na webových stránkách** školy, ke kterým mají rodiče přístup (73,1 %). Téměř dvě pětiny škol také rodiče **informovaly o poslání projektu** a stanovených cílech (38,7 %) a pětina uvedla, že rodičům byla předána **doporučení ohledně správné životosprávy dětí** (20,4 %).
- **S rostoucím počtem žáků v projektu** na škole stoupá podíl škol, které **zveřejnily informace na webových stránkách školy** (od 65,7 % do 77,8 %). Pokud se týče **předání doporučení ohledně správné životosprávy dětí, poskytování informací o poslání projektu a stanovených cílech a nabízení aktivní účasti na některých doprovodných aktivitách**, byly naopak neaktivnější školy s maximálně 50 žáky v projektu a naopak nejméně aktivní školy se 101–200 žáky v projektu.
- Statisticky významné rozdíly lze nalézt též **mezi školami běžnými a školami určenými výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami**. **Informace na webu školy** zveřejňovaly častěji školy běžné než ty určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (73,7 % oproti 66,3 %). Školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami zas oproti běžným školám častěji rodiče **seznamovali se sortimentem dodavatele** a nechávali je, aby se vyjádřili k výběru doručovaného ovoce a zeleniny (13,4 % oproti 8,1 %) a **nabízely jim aktivní účast na některých doprovodných aktivitách** (8,1 % oproti 4,2 %). Školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami také oproti běžným školám častěji uváděly, že kromě povinného vylepení plakátu **žádné další kroky k informování či zapojení rodičů neučinily** (8,6 % oproti 3,6 %).
- Mezi školami, ve kterých byl **za projekt odpovědnou osobou pedagogický pracovník**, a školami, ve kterých byl za projekt odpovědný někdo jiný, byl statisticky významný rozdíl v podílu uvedení, že školy rodičům předaly **základní organizační informace k projektu** (uvedlo tak 81,2 % škol s pedagogickým pracovníkem odpovědným za projekt a 77,4 % škol s jinou odpovědnou osobou), že rodičům předaly **doporučení ohledně správné životosprávy dětí** (uvedlo tak 22 % škol s pedagogickým pracovníkem odpovědným za projekt a 17,6 % škol s jinou odpovědnou osobou)

a že rodičům předaly **informace o poslání projektu a stanovených cílech** (uvedlo tak 41,6 % škol s pedagogickým pracovníkem odpovědným za projekt a 33,7 % škol s jinou odpovědnou osobou).

- **Školy zapojené do sítě Škol podporujících zdraví** uváděly častěji než školy, které do této sítě zapojené nebyly, že **informace o projektu zveřejnily na webových stránkách školy**, ke kterým mají rodiče přístup (80,4 % oproti 71,7 %), že rodičům předaly **doporučení ohledně správné životosprávy dětí** (24,1 % oproti 19,7 %), že rodičům **nabídlly doprovodné aktivity** pro děti, které škola připravila/vybrala (12,1 % oproti 7,5 %), že rodiče byli **seznámeni se sortimentem dodavatele a mohli se vyjádřit k výběru** doručovaného ovoce a zeleniny (11,8 % oproti 7,9 %) a že byla rodičům nabídnuta **aktivní účast na některých doprovodných aktivitách** (7,5 % oproti 3,9 %). **Naopak** mezi školami, které do sítě Škol podporujících zdraví zapojené nebyly, byl statisticky vyšší podíl těch, které rodičům **předaly základní organizační informace k projektu** (80,6 % oproti 75,7 %).

- Mezi školními roky 2014/15 a 2015/16 se zvýšil podíl škol, které rodičům **předaly organizační informace k projektu** ze 74,1 % na 79,8 %. Již **od roku školního roku 2010/11 navíc postupně rostl podíl škol, které vyvěsily informace o projektu na webových stránkách školy** (z 53,6 % ve školním roce 2010/11 na 73,1 % ve školním roce 2015/16).

- **Nedostatečný zájem či podporu** projektu Ovoce a zelenina do škol ze strany (některých) rodičů vnímalo celkem 21,7 % škol.

- Zatímco mezi školami určenými **výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami**, bylo škol, které ze strany (alespoň některých) rodičů nevnímaly dostatečný zájem či podporu projektu Ovoce a zelenina do škol, 31,7 %, mezi školami běžnými byla takových škol jen pětina (20,9 %).

- **Ze škol, které nějaký deficit zaregistrovaly**, polovina uvedla, že jej vnímá u většiny rodičů (50,5 %) a dalších 9,3 % dokonce u všech rodičů. Celkem 15,7 % jich pak uvedlo, že se týká poloviny rodičů, a 24,5 % škol uvedlo, že se týká menšiny rodičů.

- **Z uvedených možných důvodů nezájmu rodičů o projekt hrály všechny nezanedbatelnou roli** (tj. nízký socioekonomický status rodičů; jejich celková vytíženost; skutečnost, že rodiče tématu spotřeby ovoce a zeleniny nepřikládali důležitost, nebo že byli názoru, že spotřeba ovoce a zeleniny je u jejich dětí dostatečná). Nejhuře se školám odpovídalo na dotaz, u jakého podílu rodičů je nedostatečný zájem zapříčiněn tím, že rodiče **jsou názoru, že spotřeba ovoce a zeleniny je u jejich dětí dostatečná** (43,8 % škol neumělo

tento podíl odhadnout, u ostatních důvodů činí tento podíl 25,3 – 32,8 %).

- Z těch škol, které rozšířenost tohoto důvodu odhadnout dokázaly, jich nejvíce uvádělo, že **za nezájmem rodičů o projekt stojí jejich vytíženost**. Téměř polovina (47,3 %) jich uvedla, že tímto důvodem lze vysvětlit nezájem všech či většiny rodičů. Zároveň však 8,7 % jich uvedlo, že vytíženost rodičů není příčinou nezájmu žádného z nich. Oproti tomu **nepřikládání důležitosti** tématu konzumace ovoce a zeleniny ze strany rodičů a **názor rodičů, že spotřeba ovoce a zeleniny je u jejich dětí dostatečná**, se dle názoru ředitelů do jisté míry vyskytuje ve většině škol (97,6 %, resp. 96,6 %), které zaznamenaly nějaký nezájem ze strany rodičů o projekt.
- Mezi školami **s neveřejným zřizovatelem**, které uvedly odhad rozšířenosti jednotlivých důvodů nedostatečného zájmu rodičů o projekt, jich 45,5 % uvedlo, že u žádného případu nehraje roli **nízký socioekonomický status rodičů**, 27,3 % označilo, že nízkým socioekonomickým statusem lze vysvětlit několik málo takových případů, 18,2 % škol si jím vysvětlovaly většinu případů nedostatečného zájmu rodičů o projekt a zbylých 9,1 % škol všechny případy. Oproti tomu jen 6,9 % škol **s veřejným zřizovatelem**, které uvedly odhad rozšířenosti jednotlivých důvodů nedostatečného zájmu rodičů o projekt, uvedlo, že u žádného případu nehraje roli nízký socioekonomický status rodičů, a 37,6 % jich naopak uvedlo odpověď, že hraje roli u všech či většiny takových rodičů.
- **Školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami**, které ze strany (některého) z rodičů žáků zaznamenaly nedostatečný zájem o projekt Ovoce a zelenina do škol a jeho podporu (a uvedly svůj odhad výskytu různých důvodů tohoto nezájmu), připisovaly tento nedostatečný zájem častěji nízkému socioekonomickému statusu těchto rodičů **než školy běžné**.
- **Ze škol s maximálně 50 žáky v projektu**, které vnímaly ze strany některých rodičů nedostatečný zájem o projekt a dokázaly odhadnout důvod tohoto nezájmu, jich 12,6 % uvedlo, že u žádného případu nehraje roli **celková vytíženost rodičů** a dalších 36,5 % označilo, že jí lze vysvětlit jen několik málo případů nedostatečného zájmu. V této kategorii škol si tedy nedostatečný zájem rodičů vysvětlují jejich vytížeností **nejméně často**. **Naopak v kategorii škol s více než 200 žáky** jen 5,3 % škol uvedly, že u žádného případu nedostatečného zájmu nehraje roli celková vytíženost rodičů, a naopak 57,6 % škol uvedlo,

že hraje roli u většiny či u všech případů, což je ze všech kategorií **nejvíce**.

- **U rodičů žáků běžných škol**, kteří nejevili dostatečný zájem o projekt, byl jejich nedostatečný zájem výrazně častěji přisuzován **jejich celkové vytíženosti**, kde byla za projekt odpovědná osoba vykonávající jiné než pedagogické povolání, než ve školách, kde za projekt odpovídal pedagogický pracovník.

- **Mezi školními roky 2014/15 a 2015/16** došlo k mírnému snížení rozšířenosti odůvodnění, že rodiče jsou **názoru, že spotřeba ovoce a zeleniny je u jejich dětí dostatečná**, a naopak si školy o něco častěji nezájem rodičů vysvětlovali tím, že jsou **celkově vytíženi** a že danému tématu **nepřikládají dostatečnou důležitost**.

- V školním roce 2015/16 se ve školních jídelnách stravovalo **84,06 % žáků 1. stupně**, což je jen nepatrně vyšší podíl než v předchozím školním roce (82,17 %)

- Pokud se jedná o **vypozorované stravovací návyky žáků**, celkem 33,4 % škol uvedly, že (téměř) žádní žáci 1. stupně nemají problém s **pitím 100% ovocné či zeleninové šťávy** a další 47,1 % pak tento problém vnímala jen u menšiny žáků 1. stupně. Oproti tomu jen 6,1 % těchto škol uvedla, že u (téměř) nikoho ze žáků nevnímá problém s **konzumací ovoce a zeleniny v tepelné úpravě** (v případě zeleninových polévek byl pak tento podíl 7,7 %). Zároveň téměř pětina škol (18,5 %) uvedla, že **všichni** žáci či **většina** má problém s **konzumací zeleninové polévky** (jedná se o ze všech sledovaných problémů nejčtenější zastoupení těchto dvou odpovědí). V případě konzumace ovoce a zeleniny v tepelné úpravě je pak tento podíl 12,9 %, u ostatních hodnocených položek činí 6 % a méně.

- **Problém sníst zeleninovou polévku** se dle vyjádření respondentů vyskytoval u žáků 1. stupně častěji **ve školách s veřejným zřizovatelem** než ve školách s neveřejným zřizovatelem. Zároveň čím byl ve škole **vyšší počet žáků zařazených v projektu**, tím **klesal podíl odpovědi**, že se žáci s problémem sníst zeleninovou polévku ve škole **(téměř) nevyskytují** (od 13,2 % do 4 %). Školy s maximálně 50 žáky zároveň uvedly nejnižší podíl odpovědi, že žáků 1. stupně s tímto problémem je většina či všichni (17 %) a zaznamenaly tak celkově nejlepší výsledek. Naopak **nejméně příznivý výsledek** byl zjištěn u škol s 51–100 žáky v projektu – 21,9 % jich uvedlo, že žáků 1. stupně s problémem sníst zeleninovou polévku je většina či všichni. Nakonec, **ve školách určených výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** se dle vyjádření respondentů vyskytoval problém sníst

zeleninovou polévku u žáků **méně často** než ve školách běžných.

- Pokud se jedná o **konzumaci čerstvého kusu ovoce a zeleniny, čím měly školy více žáků zapojených v projektu**, tím byl mezi nimi menší podíl odpovědi, že se u jejich žáků tento problém (téměř) nevyskytuje. Vezmeme-li v potaz pouze školy, ve kterých se tento problém **vyskytoval**, pak ve školách s maximálně 100 žáků v projektu byl tento problém méně častý než ve školách s více než 100 žáků v projektu.
- Obdobně, čím měla škola **vyšší počet žáků v projektu**, tím se snižoval podíl odpovědi, že (téměř) žádný žák 1. stupně nemá **problém sníst ovoce či zeleninu ve formě salátů** (uvedlo tak 8,7 % škol v kategorii s více než 200 žáky v projektu a 17,3 % škol v kategorii s maximálně 50 žáky v projektu). **Ze škol určených výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** potřebami jich 17,6 % uvedlo, že (téměř) žádný žák 1. stupně nemá problém sníst ovoce či zeleninu ve formě salátů; u škol běžných činí tento podíl 11,3 %. Celkem 8,6 % škol určených výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami však uvedlo, že se tento problém týká většiny žáků 1. stupně (ani 0,1 % škol neuvedlo, že by se týkal všech žáků). Ze škol běžných jich uvedlo 5,7 %, že se tento problém týká většiny, a 0,1 %, že se týká všech žáků 1. stupně.
- Odpověď, že (téměř) žádný žák prvního stupně nemá **problém sníst tepelně upravené ovoce či zeleninu**, uvedl ze všech sledovaných kategorií škol dle počtu žáků v projektu nejvyšší podíl škol **s maximálně 50 žáky v projektu** (9,3 % oproti 5,2 % a méně v ostatních kategoriích škol) a zároveň nejmenší podíl jich uvedl, že je takových žáků většina či všichni (11,9 %). V kategorii škol **s více než 200 žáky** pak byl nejvyšší podíl těch, ve kterých byla žáků 1. stupně s tímto problémem většina či všichni (14,1 %). **Ve školách určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** se navíc dle vyjádření respondentů problém sníst tepelně upravené ovoce či zeleninu u žáků vyskytoval **méně často** než ve školách běžných.
- Problém s konzumací **čerstvých kusů ovoce a zeleniny i tepelně upraveného ovoce a zeleniny** byl mezi žáky o něco rozšířenější ve školách, kde byla za projekt odpovědná **jiná osoba než pedagogický pracovník**, než ve školách, kde za projekt odpovídal pedagogický pracovník.
- Školy, které **vnímaly nějaký deficit podpory či zájmu rodičů o projekt**, uváděly v průměru **statisticky významně větší problémy** s konzumací ovoce a zeleniny u žáků 1. stupně než

školy, které deficit zájmu u rodičů o projekt nepocítovaly. Zároveň však v tomto školním roce **nelze prokázat**, že by míra špatných stravovacích návyků pozorovaná školami měla souvislost s názorem rodičů, že **spotřeba ovoce a zeleniny je u jejich dětí dostatečná**.

Domácnosti žáků a stravovací zvyky

- **Zásady pravidelného stravování** (např. aspoň pět jídel denně, každodenní snídaně) dodržují podle výpovědi rodičů žáků v projektu **častěji žáci ze škol v největších městech nad 50 tisíc obyvatel, resp. z Prahy, a žáci nejnižších ročníků ZŠ**.
- **Problémy s pravidelným stravováním** se týkají nejčastěji žáků z **Karlovarského kraje** a žáků **4. a 5. ročníku**.
- Stravovací návyky **žáků a jejich rodičů** se oproti roku 2013 **nepatrně zlepšily nebo zůstaly stejné**.
- Ačkoliv **žáci 1. ročníku vynechávají snídani nejméně ze všech ročníků** (v průměru jen jednou za dva pracovní týdny), **snídani odmítají častěji** než starší děti.
- Odmítání snídaně řeší rodiče nejčastěji **motivováním, přinucením** (většinou otcové) nebo **podáním něčeho chutnějšího** (většinou matky).
- **Svačinu** dostávají děti připravenou **téměř každý den**, přičemž se **občas podílejí na rozhodování, co dostanou**. Příprava svačiny je častější pro chlapce než pro dívky, pro mladší děti než pro starší a ve větších obcích než v menších.
- Zejména ve **velkých městech obědvají** děti téměř každý pracovní den ve **školní jídelně**, nejméně často je to v Karlovarském a Ústeckém kraji.
- Co se **večeře** týče, **dítě častěji stoluje s aspoň jedním z rodičů než samo**.
- Více než třetina **respondentů (rodičů)** připouští, že má **nadváhu. U dětí se podle respondentů vyskytuje nadváha zřídka**, přičemž podíl dětí s uvedenou nadváhou rychle roste mezi 1. a 5. ročníkem ZŠ. Nadváha dětí je také o něco častější u dětí docházejících do škol v nejmenších obcích.

Hodnocení projektu a zvažované kroky

- **Hodnocení projektu od ředitelů škol bylo značně pozitivní.** Ze sledovaných položek bylo nejlépe hodnoceno přijetí projektu žáky 1. stupně (průměrná známka 1,33), dále přijetí pedagogickým sborem (1,35), poté celkové hodnocení realizace projektu (1,40) a nakonec přijetí rodiči žáků 1. stupně (1,50).
- Zatímco ve školním roce 2010/11 byl projekt celkově ohodnocen známkou 2,08, ve školním roce 2011/12 si od škol celková realizace projektu získala průměrné hodnocení 1,60, ve školním roce 2012/13 pak 1,55, ve školním roce 2013/14 hodnocení 1,51 a ve školním roce 2014/15 známku 1,43 a ve školním roce 2015/16 známku 1,40. Hodnocení se tedy v čase zlepšovalo.
- Pokud se jedná o dělení **dle počtu žáků v projektu na škole**, pak až na přijetí projektu rodiči žáků 1. stupně si hodnocené aspekty získaly v průměru **nejlepší známku** od škol s **maximálně 50 žáky v projektu** (u jednotlivých hodnocených aspektů se průměrné hodnocení pohybovalo v rozmezí 1,23 – 1,38). Přijetí projektu rodiči žáků 1. stupně pak hodnotily lépe školy s 51–100 žáků v projektu (1,47) a se 101–200 žáky v projektu (1,47) než školy s maximálně 50 žáky v projektu (1,52). Ještě nepatrně horší hodnocení si však přijetí projektu rodiči žáků 1. stupně získalo od škol **s více než 200 žáky v projektu** (1,53) a tato kategorie škol zároveň uvedla též v průměru nejhorší hodnocení ostatních aspektů.
- **Školy s veřejným zřizovatelem** hodnotily přijetí projektu žáky 1. stupně v průměru srovnatelně se školami s neveřejným zřizovatelem (tj. známkami 1,33, resp. 1,34). **Ostatní aspekty již hodnotily lépe školy s neveřejným zřizovatelem** – přijetí pedagogickým sborem známkou 1,14 oproti 1,36, přijetí rodiči žáků 1. stupně známkou 1,38 oproti 1,51 a celkovou realizaci projektu známkou 1,34 oproti 1,41.
- **Školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** hodnotily v průměru o něco lépe než školy běžné přijetí projektu žáky 1. stupně (1,27 oproti 1,33), přijetí pedagogickým sborem (1,28 oproti 1,36) a celkovou realizaci projektu (1,33 oproti 1,41). **Školy běžné** zas hodnotily o něco lépe než školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami přijetí projektu rodiči žáků 1. stupně (1,49 oproti 1,62).
- **Školy, ve kterých za projekt odpovídal pedagogický pracovník**, hodnotily ve všech aspektech projekt **v průměru o něco lépe** (u jednotlivých hodnocených aspektů se

průměrné hodnocení pohybovalo v rozmezí 1,29–1,49) než školy, kde za projekt odpovídal někdo jiný (u jednotlivých hodnocených aspektů se průměrné hodnocení pohybovalo v rozmezí 1,40– 1,53.

- **Školy zapojené a nezapojené do sítě Škol podporujících zdraví** se v hodnocení jednotlivých aspektů **téměř nelišily**, pouze celkovou realizaci projektu hodnotily lépe školy do této sítě zapojené (1,35) než ty nezapojené (1,41).

- Celkové průměrné hodnocení, jakož i hodnocení přijetí projektu v uvedených aspektech bylo zpravidla o něco pozitivnější ve školách, které si mohly vždy vybrat z více druhů ovoce a zeleniny, než ve školách, které si z více druhů mohly vybírat většinou, občas či nikdy. Ještě výraznější rozdíly pak byly shledány v hodnocení projektu v jednotlivých aspektech dle **spokojenosti škol s kvalitou a formou dodávaného ovoce a zeleniny, jakož i celkově s dodavatelem** – spokojenější školy podávaly lepší hodnocení projektu.

- Ve školách **s horšími stravovacími návyky žáků bylo přijetí projektu o něco častěji hodnoceno hůře** a naopak. Zároveň tam, kde školy přistoupily **k více druhům podpůrných aktivit**, byla o něco vyšší šance, že **projekt bude lépe přijat žáky i pedagogickým sborem**, resp. **lépe celkově hodnocen**.

- Ve školním roce 2015/16 měly dále školy za úkol zhodnotit, **jak velkou zátěž** pro ně představoval projekt Ovoce a zelenina do škol z hlediska financí, potřebného personálu a z časově-organizačního hlediska. Ve všech třech ohledech uvedlo **jen nepatrné procento škol, že by pro ně projekt představoval velkou zátěž** (velkou finanční zátěž vnímaly jen 0,2 % škol, personální 1,2 % škol a časově organizační 1,5 % škol). Co se finanční stránky týče, tak pro 94 % škol nepředstavoval projekt žádnou zátěž. Žádnou zátěž v personální oblasti nepocítovalo již jen 35,2 % škol a v oblasti časově organizační pak jen 30,6 % škol.

- Nejvyšší podíl škol, které pocítovaly nějakou **finanční zátěž**, bylo mezi školami **s více než 200 žáky** (0,1 % uvedla, že pocítoují velkou zátěž, a 8 % jich uvedlo, že pocítoují mírnou zátěž) a dále mezi školami se 101–200 žáky (0,4 % jich uvedly, že pocítoují velkou zátěž, a 7,3 % uvedly, že pocítoují mírnou zátěž). Oproti tomu mezi školami **s maximálně 50 žáky** jich nějakou zátěž pocítovalo jen 4,7 % a všechny uvedly, že se jednalo jen o mírnou zátěž.

- Co se týče **personální zátěže**, v sídlech **s více než 50 tisíci obyvateli** byl ze všech krajů **nejvyšší podíl škol, které pocítovaly velkou (2,1 %) i mírnou (70,3 %) personální zátěž**.

Poměrně vysoký podíl škol pociťujících personální zátěž byl též v obcích s 20–50 tisíci obyvateli (69,2 %), nicméně jen 0,6 % škol tuto zátěž hodnotilo jako velkou (tj. ze všech kategorií nejméně). Oproti tomu v sídlech s **5–10 tisíci obyvateli** uvedlo 37,9 % škol, že žádnou personální zátěž nepociťují (tj. ze všech kategorií nejvíce), 1,6 % škol jich však tuto zátěž označilo za velkou. Dále lze konstatovat, že **čím více bylo ve školách žáků zapojených v projektu**, tím častěji vnímaly v souvislosti s projektem personální zátěž. Zároveň platí, že nejvyšší podíl škol, které tuto zátěž označily za velkou, byl mezi školami s více než 200 žáky (2,8 %) a nejmenší naopak mezi školami s maximálně 50 žáky (0,4 %). Kromě toho analýzy ukázaly, že **běžné školy** pociťovaly častěji než školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v souvislosti s projektem nějakou personální zátěž (68,2 % oproti 46,3 %) a častěji ji také hodnotily jako velkou (1,5 % oproti 0,8 %).

- Nakonec, pokud se jedná o **časově organizační zátěž**, tak **čím více bylo ve školách žáků zapojených v projektu**, tím častěji školy vnímaly v souvislosti s projektem časově organizační zátěž (od 60,4 % do 78,7 %). Zároveň byl mezi školami s maximálně 50 žáky a s 51–100 žáků v projektu nejnižší podíl těch, které v souvislosti s projektem vnímaly velkou časově organizační zátěž (obojí 0,4 %), naopak mezi školami s více než 200 žáky v projektu byl takových škol nejvyšší podíl (2,9 %). Dále bylo zjištěno, že **běžné školy pociťovaly častěji** než školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v souvislosti s projektem nějakou časově organizační zátěž (71,9 % oproti 55,7 %) a častěji ji také hodnotily jako velkou (1,5 % oproti 0,4 %).

- Pokud se jedná o **personální zátěž, zapojených a nezapojených škol do sítě Škol podporujících zdraví**, které v souvislosti s projektem pociťovaly personální zátěž, byl srovnatelný podíl (66,2 %, resp. 66,7 %). Školy do této sítě zapojené však tuto zátěž častěji označovaly za velkou (3,7 % oproti 1 %). Dále lze konstatovat, že **školy s jinou odpovědnou osobou, než je pedagogický pracovník, pociťovaly častěji** než školy s odpovědnou osobou v roli pedagogického pracovníka v souvislosti s projektem nějakou personální zátěž (69,9 % oproti 64,7 %) a častěji ji také hodnotily jako velkou (1,9 % oproti 1,2 %).

- Podobnou situaci můžeme konstatovat, i pokud se jedná o **časově organizační zátěž: zapojených a nezapojených škol do sítě Škol podporujících zdraví**, které v souvislosti s projektem pociťovaly časově organizační zátěž, byl srovnatelný podíl (69,2 %, resp. 71 %).

Školy do této sítě zapojené však tuto zátěž častěji označovaly za velkou (2,8 % oproti 1,1 %). Dále lze říci, že **školy s jinou odpovědnou osobou, než je pedagogický pracovník**, pociťovaly o něco častěji než školy s odpovědnou osobou v roli pedagogického pracovníka v souvislosti s projektem nějakou personální zátěž (73,5 % oproti 69,2 %) a častěji ji také hodnotily jako velkou (1,6 % oproti 1,3 %).

- **Ve vnímání zátěže**, jakou projekt znamenal pro školu v oblasti finanční, personální i časově organizační, **nedošlo od roku 2013 do roku 2016 k výrazným změnám**. Pouze lze v čase zaznamenat mírné zvyšování podílu škol, který do jisté míry vnímal personální zátěž (z 61 % na 65,2 %).

- Dále měly školy odpovědět na otázku, zda si myslí, že **v žácích na 2. stupni, kteří již projektem prošli, projekt podpořil pozitivní vztah ke konzumaci ovoce a zeleniny**. Ze škol, které uměly situaci posoudit, jich celkem **79,6 %** odpovědělo **kladně** (13,6 % „určitě ano“ a 66 % „spíše ano“) a **20,4 % záporně** (18,1 % „spíše ne“ a 2,3 % „určitě ne“). Přitom školy s **veřejným zřizovatelem** byly k dopadu projektu na pozitivní vztah ke konzumaci ovoce a zeleniny u žáků **o něco skeptičtější** než školy s neveřejným zřizovatelem (jako určitě či spíše užitečný jej v tomto ohledu označilo 79,2 % škol s veřejným zřizovatelem a 90,3 % škol s neveřejným zřizovatelem, které uvedly nějaké hodnocení).

- Mezi školami, **kde byl za projekt odpovědný pedagogický pracovník**, bylo oproti školám, ve kterých za projekt odpovídala jiná osoba, o 2,6 procentního bodu **více těch, které si spíše či určitě myslely, že projekt v žácích na 2. stupni, kteří jím již prošli, podpořil pozitivní vztah** ke konzumaci ovoce a zeleniny, o 3,8 procentního bodu méně těch, které si myslely, že tomu tak spíše není, nicméně zároveň také o 1,3 procentního bodu více těch, které si myslely, že tomu tak určitě není. Zároveň lze konstatovat, že **školy nezapojené do sítě Škol podporujících zdraví** byly oproti školám do této sítě zapojeným k dopadu projektu na stravovací návyky žáků 2. stupně **o něco skeptičtější**. Stále však převládal názor, že projekt měl pozitivní dopad (uvedlo tak 78,7 %, resp. 83,5 % škol).

- Školy, které si myslely, že **projekt podpořil v žácích, kteří jím prošli, pozitivní vztah** ke konzumaci ovoce a zeleniny, uváděly zpravidla v průměru **menší podíl žáků s různými stravovacími problémy** než školy, které byly opačného názoru.

- Školy, které si myslely, že projekt podpořil v žácích na 2. stupni, kteří jím již prošli, pozitivní

vztah ke konzumaci ovoce a zeleniny, **hodnotily jeho přijetí** různými aktéry, jakož i jeho celkovou realizaci, lépe než školy, které si to nemyslely.

- Naprostá většina škol (**97,6 %**), které se zúčastnily šetření, uvedla, že je již téměř či zcela rozhodnutá, že pokud bude projekt Ovoce a zelenina do škol v příštím školním roce pokračovat tak, jak je nyní nastaven, **projeví opět zájem o účast**. Přitom v minulém školním roce (2014/15) bylo takových škol 97,4 %, ve školním roce 2013/14 bylo takových škol shodně 97,6 %, ve školním roce 2012/13 jich bylo 96,9 %, ve školním roce 2011/12 pak 96,5 % a ve školním roce 2010/11 tento podíl činil 86,9 % škol.

- Ze škol, které si **přejí pokračovat v projektu**, jich 60 % uvedlo, že **neuvažují o žádných změnách**, neboť jsou se stávající situací vcelku spokojeny.

- **Z 1 308 škol, které o nějaké změně uvažovaly**, jich 38,8 % zvažovalo **dohodu se stávajícím dodavatelem** o změně frekvence, množství či sortimentu dováženého zboží v rámci stávajícího rozpočtu a 30 % **změnu dodavatele**. Celkem 25,8 % jich uvedlo **zvýšení časového prostoru pro doprovodné aktivity ve škole**, 22,9 % **změnu nabídky doprovodných aktivit** ve škole, 19 % **zapojení do některého celostátního projektu**, popř. více takových projektů, 7,6 % **hledání sponzora**, který by svým příspěvkem pomohl projekt rozšířit (zvýšit četnost či množství dodávaného zboží, nabízených doprovodných aktivit atd.), 2,1 % **žádost rodičů** o finanční spoluúčast a podporu rozšíření projektu (frekvence či množství dodávaného zboží, nabízených doprovodných aktivit atd.) a 0,8 % **jiné než uvedené změny**.

- **Školy v různě lidnatých sídlech** se statisticky významně lišily pouze v podílu uvedení, že zvažují, že by **požádaly rodiče o finanční spoluúčast a podporu rozšíření projektu** (frekvence či množství dodávaného zboží, nabízených doprovodných aktivit atd.). Uvedly tak 1,3 % škol v obcích s maximálně 5 tisíci obyvateli oproti 0,3 % škol v ostatních kategoriích dle velikosti sídla.

- **Školy s veřejným a neveřejným zřizovatelem** se statisticky významně lišily pouze v podílu uvedení **zapojení školy do nějakého celostátního projektu**. Uvedlo tak 13,4 % škol s neveřejným zřizovatelem oproti 7,4 % škol s veřejným zřizovatelem.

- **Školy běžné a školy určené výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami** se statisticky významně lišily v podílu uvedení, že **zvažují změnu dodavatele** (uvedlo tak

12,5 % škol běžných oproti 6,2 % škol určených výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami), že zvažují změnu **nabídky doprovodných aktivit ve škole** (uvedlo tak 9,5 % škol běžných oproti 5 % škol určených výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) a že **žádné změny neuvažují**, protože jsou vcelku spokojené (uvedlo tak 59,4 % škol běžných oproti 67,1 % škol určených výhradně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami).

- Mezi školami, ve kterých byl **za projekt odpovědný pedagogický pracovník**, uvedl oproti školám, kde za projekt odpovídal někdo jiný, **statisticky významně vyšší podíl**, že zvažují **zvýšení časového prostoru pro doprovodné aktivity** ve škole (11,3 % oproti 8,6 %).
- Ve školním roce 2015/16 došlo oproti předešlému školnímu roku k poklesu podílu škol, které plánovaly **dohodu se stávajícím dodavatelem** o změně frekvence, množství či sortimentu dováženého zboží v rámci stávajícího rozpočtu (podíl těchto škol rok od roku klesá) a také k poklesu podílu škol, které plánovaly **změnu dodavatele a změnu nabídky doprovodných aktivit ve škole**. Naopak vyšší podíl škol uvedl, že žádné změny neplánuje.
- Jen **čtyři** školy, které se zúčastnily šetření, naopak uvedly, že je již téměř či zcela rozhodnutých, že pokud bude projekt Ovoce a zelenina do škol v příštím školním roce pokračovat tak, jak je nyní nastaven, **neprojeví již zájem o účast**.